

DOI: 10.32347/2412-9933.2020.43.6-13

УДК 005.8:351

Азарова Ірина БорисівнаКандидат технічних наук, доцент кафедри проєктного менеджменту, orcid.org/0000-0002-9332-5124*Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Одеса***Вишневська Віолета Михайлівна**Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри проєктного менеджменту, orcid.org/0000-0003-4729-7713*Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Одеса***Яценко Олександр Володимирович**Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри проєктного менеджменту, orcid.org/0000-0002-9247-5972*Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Одеса***ТИПОЛОГІЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ**

Анотація. *Проєктний підхід має тривалу історію свого використання як методологічної основи забезпечення розвитку. У публічній сфері методологія проєктного менеджменту допомагає здійснити аналіз проблемного поля, визначити перспективні напрями розвитку та відповідні проєктні цілі, а також забезпечити досягнення намічених цілей в умовах обмеженості ресурсів та невизначеності змінюваного оточення. Проте в сучасних умовах розвитку публічної сфери в Україні з'являються нові приклади проєктної діяльності, що можуть ініціюватись, фінансуватись та виконуватись абсолютно новими суб'єктами, такими як представники місцевих громад. Це викликає необхідність перегляду деяких методів і підходів у проєктному менеджменті. Тому метою статті обрано дослідження новітніх типів проєктної діяльності з відповідним розширенням типології проєктів та програм в публічній сфері, спрямованої на обґрунтування вибору найбільш оптимальних і ефективних інструментів управління проєктами. Для розв'язання цієї задачі проведено аналіз сучасного вітчизняного і закордонного досвіду вирішення публічних проблем у проєктному форматі. За результатами аналізу встановлені нові типи проєктної діяльності та оцінені перспективи їх використання у вітчизняній практиці проєктного управління. На базі запропонованої А. Чемерисом типології проєктів у публічній сфері, було запропоновано і обґрунтовано її відповідне вдосконалення. За джерелом ініціювання проєктної діяльності в публічній сфері було виявлено новий тип проєктів, що ініціюються представниками місцевих громад в рамках бюджетів громадської участі. За сутністю діяльності з просторового розвитку виявлено новий тип проєктів і програм просторового розвитку, що можуть поєднувати в собі ознаки проєктної діяльності в кількох галузях публічної сфери. За джерелом фінансування проєктної діяльності в публічній сфері було встановлено новий тип інвестування у формі краудфандінгу. Отримана типологія далі може бути використана як теоретична основа для обґрунтування вибору ефективних та дієвих методів управління відповідними проєктами і програмами в публічній сфері.*

Ключові слова: *управління проєктами; типологія проєктів в публічній сфері; бюджет громадської участі; проєкти просторового розвитку; краудфандінг*

Вступ

Важливість застосування проєктного підходу для забезпечення розвитку держав і регіонів у світі складно переоцінити. Адже методологія проєктного управління містить інструменти і методи для проведення аналізу проблемного поля та формування відповідних проєктних цілей, що чітко окреслюють бажаний напрям розвитку. І саме вона також здатна забезпечити досягнення встановлених цілей в умовах

обмеженості ресурсів і невизначеності змінюваного оточення.

Проєктний підхід згадується як основна методологічна база розвитку в Керівництві з методів надання допомоги, розробленому Європейською Комісією [1, с. 18]. Актуальність застосування цього підходу для забезпечення розвитку також має своє підтвердження у такого всесвітнього визнаного флагамена проєктного менеджменту, як американський Інститут управління проєктами

(англ. – Project Management Institute) в розробленому ним Керівництві РМВoK® [2, с. 6], в якому проекти проголошено рушійною силою змін. Керівництво РМВoK® проголошує, що проекти є засобом досягнення стратегічних цілей, а результатом успішного завершення проекту є перехід від початкового до майбутнього стану із досягненням конкретної поставленої мети. Проекти, як основа інноваційного розвитку, розглядаються в стандарті Р2М Японської асоціації проектних менеджерів РМАJ [3].

Засади використання проектного підходу висвітлюються також в законодавчих актах України, де державні цільові програми визначаються як «...комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням» [4].

Отже, під управлінням проектами у публічній сфері розуміється процес інституалізації у програмно-цільовий формат способів втручання державних органів влади чи органів місцевого самоврядування у соціальну дійсність з метою розв'язання публічної проблеми [5].

При цьому проблемне поле в публічній сфері може торкатися як питань розвитку держави та її регіонів, так і розвитку окремих галузей чи напрямів, як освіта, туризм, інформаційні технології. У проектному форматі в цій сфері також може здійснюватися реформування органів державної влади чи адміністративно-територіального устрою держави. Отже, спектр застосування проектного менеджменту в публічній сфері є дуже великим. Тому для вибору найбільш ефективних інструментів управління відповідними видами проектною діяльності особливої актуальності набуває встановлення точного типу конкретного проекту, що може бути використаний для розв'язання тієї чи іншої проблеми.

Напрямам застосування проектною діяльності в публічній сфері було присвячено праці багатьох науковців, зокрема: В. Авер'янова, І. Бабової [6], Т. Безверхнюк [7], В. Зацерковного, Г. Старченко [8], Н. Парасюк, О. Подольської [9], В. Худолей, Н. Загиней, Н. Мельтюхової, В. Малиновського та ін. дослідників. Дослідники А. Чемерис [5] та Ю. Шаров [10] запропонували два підходи до типологізації проектів у публічній сфері. Проте в сучасних умовах розвитку публічної сфери в Україні запропонована типологія має бути розширена через появу принципово інших прикладів проектною діяльності, що може ініціюватись, фінансуватись та

виконуватись абсолютно новими суб'єктами – зокрема, представниками місцевих громад.

Мета статті

Основною метою цього дослідження обрано встановлення новітніх типів проектною діяльності, що з'явилися останнім часом в публічній сфері України, із відповідним розширенням типології проектів і програм в цій сфері, спрямованої на обґрунтування вибору найбільш оптимальних та ефективних інструментів управління новими видами проектною діяльності.

Виклад основного матеріалу

Класифікацію і типологію дуже часто використовують як синоніми, маючи на увазі систематизацію і групування певних об'єктів чи явищ за схожими ознаками. Проте фахівці наголошують, що ці два поняття все ж таки мають деякі відмінності в їх тлумаченні. Під класифікацією слід розуміти угруповання досліджуваних об'єктів, виходячи з кількісних ознак (наприклад, класифікація поселень за кількістю населення). Під типологією можна розуміти угруповання об'єктів за якісними ознаками (наприклад, функціональна типологія поселень) [11].

Отже, далі будемо використовувати більш коректний за змістом термін «типологія» для визначення процесу групування видів проектною діяльності в публічній сфері за якісними ознаками.

В рамках цього дослідження як базові якісні ознаки формування типології проектною діяльності в публічній сфері будемо використовувати запропоновану А. Чемерисом методичку, викладену в публікації [5]. За основною якісною ознакою галузі реалізації проектів А. Чемерис запропонував розрізняти такі типи проектів [5, с. 13]:

- програмні (наприклад, проекти програми ТЕМПУС, програми «Сусідство і партнерство» і т.п.);
- дослідні (наприклад, Рамкова програма Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт 2020», асоційованим членом якої Україна стала в 2015 р. За підсумками 446 конкурсів для 117 українських організацій-учасників програми «Горизонт 2020» передбачено фінансування в сумі 17 232 тис. євро для 90 проектів, 9 з яких координуються українськими організаціями);
- проекти технічної допомоги (наприклад, Програма лідерства, сприяння експорту, залучення інвестицій і розвитку або Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні (ПУЛЬС).

За джерелом ініціювання проектів цей автор виділяє проекти, що розробляються під оголошені конкурси, а також проекти, що розробляються за ініціативою проектодавця.

Проте останнім часом у сфері просторового розвитку в Україні з'явилися приклади ініціювання проєктної діяльності представниками місцевих громад в рамках процесів партисипативного бюджетування, або бюджетів громадської участі.

Бюджет громадської участі – це демократичний процес, який надає можливість кожному громадянину долучитись до розподілу коштів місцевого бюджету через створення проєктів для покращення міста та/або голосування за них. Будь-який житель міста може подати проєкт, пов'язаний з покращенням життя в місті, взяти участь у конкурсі проєктів, перемогти в голосуванні і спостерігати за тим, як його проєкт реалізують в рамках бюджету [12].

Станом на 2018 р. громадський бюджет активно впроваджувався в більш ніж 45 містах України, 23 з яких – обласні центри. Фінансування для бюджету участі здебільшого розподіляється щороку з бюджету міста. Але є випадки, хоча й небагато, коли реалізація бюджету участі регулюється цільовою строковою програмою (як у Дніпрі, Харкові, Полтаві, Северодонецьку та Черкасах). В таких містах існує певний ризик, що строк дії програми після її завершення не буде подовжено, а також не буде забезпечено подальшу реалізацію бюджету участі.

Мінімальна сума бюджету участі становила не менш як 1% від доходів бюджету міста в поточному році. В Києві та Дніпрі допускається можливість співфінансування проєкту, якщо його вартість виходить за граничні межі визначеної положенням про «Бюджет участі». Однак автор має визначити окремо заходи проєкту, які будуть реалізовуватись за рахунок коштів бюджету міста.

В більшості міст є поділ проєктів на великі та малі. При цьому на один малий проєкт виділяється в середньому 200 – 250 тис. грн, а на великі – від 250 тис. грн до 1 млн грн. Співвідношення фінансування проєктів в рамках одного бюджету становить 60% на малі і 40% – на великі. Також у містах, де є поділ проєктів на великі та малі, обов'язковим є збір підписів мешканців міста на підтримку проєкту – 25 підписів за малий проєкт і 50 підписів за великий. Зазначимо, що в Одесі та Харкові для того, аби проєкт взяв участь у голосуванні, необхідно зібрати 50 підписів. Доволі показовим в цьому плані є Київ, де для малих проєктів необхідно набрати 50 голосів, а для великих – 200 голосів відповідно.

Більшість міст обрали для авторів проєктів та осіб, що голосують, віковий ценз у 16 років та реєстрацію в місті, де проводиться кампанія. Лише у 8 обласних центрах віковий ценз становить 18 років (Одеса, Дніпро, Житомир, Івано-Франківськ, Луцьк, Хмельницький, Харків та Черкаси). Найменший віковий ценз у Миколаєві, де участь у громадському бюджеті можуть взяти мешканці Миколаєва, які

досягли 14 років. Низький віковий ценз допомагає залучити безпосередньо молодь до участі в житті міста.

Доволі цікаву практику впровадили в Одесі та Харкові, де авторами проєктів можуть виступати громадські організації та суб'єкти господарювання. Причому в Харкові для громадських організацій встановили квоту у 40%. В цілому позитивний підхід на практиці призводить до того, що в розподілі бюджету беруть участь політичні партії, комунальні підприємства, установи та заклади (останні взагалі напряму фінансуються з місцевого бюджету), що протирічить самому принципу бюджету участі – делегувати громадянам частину влади.

Що ж стосується строків голосування, то вони різняться від 10 до 15 днів. Найбільш довгий термін голосування встановили в Харкові – 60 днів. А от визначення результатів потребує від двох до п'яти робочих днів. Крім того, у всіх обласних містах голосування проводиться як в електронному, так і в письмовому вигляді.

За 2017 р. в Дніпрі за два цикли (24 квітня – 24 травня та 11 вересня – 11 жовтня) було подано 564 проєктів, більш ніж 70 тисяч жителів взяли участь у голосуванні. У 2016 р. за два тижні в голосуванні взяли участь понад 23 тис. жителів Львова. Всього було віддано за проєкти 27764 голоси. Кожен мав змогу проголосувати за один великий і один малий проєкт.

У Києві в 2017 р. за проєкти розвитку міста віддали голоси понад 50 тисяч киян. З-поміж 497 проєктів було обрано 62. Цього року (2018 р.) до участі було подано понад 800 проєктів, з них 564 пройшли експертизу і були допущені до голосування. Всього проголосувало понад 130 тис. жителів Києва.

В Одесі у 2017 р. в рамках громадського бюджету були подані 256 проєктів, з яких 147 взяли участь у голосуванні. Переможцями визнано 40 проєктів на загальну суму 99 млн 518 тис. 891 грн.

Загалом, у 23 обласних центрах було подано 2479 проєктів, з яких обрано 401 завдяки понад 512 тисячам голосів.

Як бачимо, таке джерело ініціатив розвитку населених пунктів має відгук серед населення і вже приносить непогані результати. Отже, базова типологія проєктної діяльності за джерелом ініціації має бути доповнена типом проєктів, ініційованих представниками місцевих громад.

В окрему групу А. Чемерис помістив проєкти розвитку, спрямовані на чітке визначення (наприклад, об'єктів: будівництво аеропорту, будівництво моста або автостради, проведення реформи охорони здоров'я і т. д.) і управління інвестиціями та зміну усталених процедур в державному секторі.

На базі проведених раніше досліджень сутності

проектної діяльності з просторового розвитку [13] наведена типологія проектів у публічній сфері має бути розширена виділенням додаткового типу проектної діяльності в публічній сфері, а саме – проектів та програм з просторового розвитку.

Виділення цього типу проектів в окрему групу обумовлено тим, що проекти та програми з просторового розвитку можуть поєднувати в собі ознаки кожного з наведених А. Чемерисом типів. Наприклад, ознаки дослідних програмних проектів та проектів технічної допомоги одночасно матимуть програми розвитку курортів, що включатимуть дослідження локальних природних та лікувальних ресурсів у форматі проектної діяльності, проекти будівництва курортної інфраструктури, що можуть фінансуватись в рамках надання міжнародної допомоги тощо. При цьому у виділену А. Чемерисом групу проектів розвитку розглянута програма не може бути віднесена через її більш масштабний програмний формат діяльності.

Для розуміння характерних особливостей і підходів у проектному менеджменті А. Чемерис вважає доцільним також розподіл проектів і програм в публічній сфері за формою їх фінансування, а саме:

- проекти і програми, що фінансуються з державного і місцевого бюджетів;
- проекти і програми, що фінансуються в рамках публічно-приватного партнерства (із залученням у будь-якому співвідношенні коштів державного чи місцевого бюджету та позабюджетних приватних інвестицій);
- проекти і програми, що фінансуються за участю інших країн і міжнародних організацій-донорів.

А. Чемерис зазначає, що джерело фінансування проекту відіграє величезну роль при виборі методів управління тим чи іншим проектом, а також впливає на застосування в процесі управління відповідним проектом термінологію. Саме з огляду на це особливо актуальним стає доповнення означеної типології проектів у публічній сфері за джерелом фінансування у формі краудфандінгу.

Краудфандінг як самостійне альтернативне джерело фінансування проектів просторового розвитку детально вивчалось Лабораторією альтернативного фінансування Програми розвитку ООН (ПРООН) [14]. Ця організація, що була створена в 2016 р., вже понад п'ять років досліджує краудфандінг, спостерігаючи, як цей новий спосіб фінансування може допомогти громадам стати більш усталеними та розширити власні можливості.

Через численні жорсткі законодавчі і адміністративні обмеження для проектної діяльності в публічній сфері, в усьому світі традиційні засоби фінансування муніципальних проектів стають все більш ризикованими, що відкриває шлях для різних

альтернативних механізмів фінансування.

Механізми краудфандінгу зараз визначаються фахівцями одними з найбільш швидко зростаючих: вони можуть допомогти залучити фінансування для реалізації широкого спектру ідей не лише комерційного спрямування. Так, діяльність Лабораторії альтернативного фінансування у більш ніж 20 країнах була присвячена краудфандінгу, крауд-лондінгу та інвестуванню натопом, через які протягом 5 років було залучено понад 600 000 доларів США на різноманітні проекти. Серед них особливу увагу було приділено відновлювальній енергетиці, а також розвитку малих та середніх підприємств.

Отже, за деякими оцінками, в світі за минулий рік за допомогою краудфандінгових платформ було залучено понад 16 мільярдів доларів. Світовий банк також підрахував, що до 2025 р. цей показник зросте до понад 100 мільярдів доларів [15]. Тож, ігнорування такого джерела інвестицій для реалізації проектів та програм в публічній сфері, як краудфандінг, далі не є виправданим.

Крім того, цей новий вид фінансування проектів та програм просторового розвитку не суперечить вітчизняному законодавству. Відповідно до чинних «Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади» [16] фінансове забезпечення заходів з розвитку об'єднаних територіальних громад може здійснюватися з коштів державного бюджету, а саме: державного фонду регіонального розвитку, субвенції з державного бюджету об'єднаним територіальним громадам на розвиток інфраструктури; коштів місцевих бюджетів (у тому числі коштів бюджету об'єднаної територіальної громади); коштів технічної допомоги ЄС, інших міжнародних донорів, міжнародних фінансових організацій; коштів інвесторів, у тому числі на умовах державно-приватного партнерства, власних коштів підприємств; інших джерел, не заборонених законодавством.

Отже, краудфандінг, безперечно, має величезний потенціал у фінансуванні проектів розвитку міст та територій України. Але, на думку дослідників, він не повинен розглядатись у сфері просторового розвитку як альтернатива для традиційних джерел бюджетного фінансування. Краудфандінг скоріше є механізмом для фінансування керованих громадянами малих проектів, спрямованих на створення соціальної сталості та омолодження міських районів, а також забезпечення підтримки розвитку з боку місцевої громади. Спеціалісти Лабораторії альтернативного фінансування Програми розвитку ООН навіть бачать краудфандінг як головний та найбільш потужний

інструмент мотивації громадян стати частиною трансформації міського середовища та підтримки проєктів відродження міст. Ними також підкреслюється особлива здатність краудфандінгу подолати розрив між способами мислення та управління просторовим розвитком «зверху вниз» та «знизу вгору».

Новітня роль краудфандінгу, як джерела фінансування просторового розвитку, досліджувалась останнім часом також багатьма іноземними науковцями [17]. Ними було підкреслено, що саме краудсорсінг та краудфандінг здатні краще за будь-які інші методи залучення представників місцевих спільнот наблизити стратегії

і проєкти розвитку територій до потреб та побажань їх громад.

Отже, типи проєктної діяльності, виділені за основними якісними типологічними ознаками з урахуванням запропонованих авторами удосконалень, наведені на рисунку.

Наведена на рисунку типологія проєктної діяльності в публічній сфері носить умовний характер. Проте вона може бути використана як зручна теоретична основа для обґрунтування вибору ефективних та дієвих методів управління відповідними проєктами і програмами в публічній сфері.

Рисунок – Типи проєктної діяльності в публічній сфері за основними якісними ознаками

Висновки

В результаті проведеного дослідження були отримані такі результати:

1. За джерелом ініціювання проєктної діяльності в публічній сфері було виявлено новий тип проєктів, що ініціюються представниками місцевих громад в рамках бюджетів громадської участі.

2. За встановленою сутністю діяльності з просторового розвитку виявлено новий тип проєктів і програм просторового розвитку, що можуть поєднувати в собі ознаки проєктної діяльності в кількох галузях публічної сфери.

3. За джерелом фінансування проєктної діяльності в публічній сфері було встановлено новий тип інвестування у формі краудфандінгу.

4. На основі виявлених нових типів проєктної діяльності було здійснено вдосконалення наявної типології проєктної діяльності в публічній сфері з відповідним обґрунтуванням.

Отримані результати дозволяють вважати мету дослідження досягнутою повною мірою.

Перспективним напрямом подальших наукових пошуків може бути обрано вдосконалення методології управління новітніми типами проєктної діяльності в публічній сфері, що розробляються, фінансуються та здійснюються за участю натовпу.

Список літератури

1. Управління проєктним циклом: Керівництво з методів надання допомоги. Європейська Комісія, 2004. – 171 с.
2. Project Management Institute (2017). A Guide to the Project Management Body of Knowledge, 6 Ed. Chicago: Project Management Institute, 756.
3. Р2М. Руководство по управлению инновационными проектами и программами организаций / Под ред. Ярошенко Ф.А. – К.: Новый друк, 2010. – 160 с.
4. Про державні цілові програми: закон України від 18.03.2004 № 1621-IV [Електронний ресурс]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.

5. Чемерис, А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. *Практичний посібник* / [А. Чемерис]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К.: ТОВ «Софія-А», 2012. – 80 с.
6. Бабова, І. К. Методи ініціації проєктів / І. К. Бабова, А. В. Яценко, І. Б. Азарова // *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво*. – 2019. – № 34. – С. 25 – 31.
7. Безверхнюк, Т.М. Наукова школа «Управління проектами в публічній сфері»: здобутки та перспективи / Т. М. Безверхнюк // *Актуальні проблеми державного управління*. – 2015. – № 3 (спец. вип.). – С. 222 – 227.
8. Старченко, Г.В. Проактивне управління проектами в публічній сфері / Г. В. Старченко // *Публічне адміністрування: наукові дослідження та розвиток*. – 2017. – № 2. – С. 84 – 91.
9. Подольська, О. В. Використання проектного підходу в публічній сфері / О. В. Подольська, В. Г. Краля // *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. – 2019. – № 200 «Економічні науки». – С. 256 – 264.
10. Шаров, Ю. П. Типологія проєктів місцевого самоврядування та її використання для методичної підтримки обґрунтування проєктів / Ю. П. Шаров, Д. Г. Безуглий // *Аспекти публічного управління*. – 2016. – № 6/7. – С. 95 – 102.
11. Волчкова, І.В. Теоретичні і практичні підходи до дослідження процесів формування міських агломерацій / І.В. Волчкова // *Регіональна економіка: теорія і практика*. – 2013. – № 29. – С. 42 – 49.
12. Болган, В. Бюджет участі в містах України: регіональний розріз. [Електронний ресурс]. – <https://gurt.org.ua/articles/42964/>
13. Азарова, І.Б. Основні чинники та інструменти регіонального розвитку / І.Б. Азарова // *Управління розвитком складних систем*. – 2019. – № 37. – С. 153 – 159.
14. About Alt Fin Lab [Electronic source]. – <http://altfinlab.org/about-us>
15. The Benefits of Crowd Urbanism. [Electronic source]. – <https://newcities.org/the-big-picture-benefits-crowd-urbanism/>
16. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади: наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 № 75. [Електронний ресурс]. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16>
17. Benna, Umar G., Benna, Abubakar U. (2018). *Crowdfunding and Sustainable Urban Development in Emerging Economies*. Hershey: IGI Global, – 343 p.

Стаття надійшла до редколегії 26.08.2020

Азарова Ирина Борисовна

Кандидат технических наук, доцент кафедры проектного менеджмента, orcid.org/0000-0002-9332-5124

Одесский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, Одесса

Вишневская Виолетта Михайловна

Кандидат технических наук, доцент, доцент кафедры проектного менеджмента, orcid.org/0000-0003-4729-7713

Одесский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, Одесса

Яценко Александр Владимирович

Кандидат технических наук, доцент, доцент кафедры проектного менеджмента, orcid.org/0000-0002-9247-5972

Одесский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, Одесса

ТИПОЛОГИЯ ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПУБЛИЧНОЙ СФЕРЕ

Аннотация. Проектный подход имеет длительную историю своего использования в качестве методологической основы обеспечения развития. В публичной сфере методология проектного менеджмента позволяет осуществить анализ проблемного поля, определить перспективные направления развития и соответствующие проектные цели, а также обеспечить достижение намеченных целей в условиях ограниченности ресурсов и неопределенности изменчивого окружения. Однако в современных условиях развития публичной сферы в Украине появляются новые примеры проектной деятельности, которые могут иницироваться, финансироваться и выполняться абсолютно новыми субъектами, такими как представители местных общин. Это создает необходимость просмотра некоторых методов и подходов в проектном менеджменте. Поэтому целью статьи было выбрано исследование новых типов проектной деятельности с соответствующим расширением типологии проектов и программ в публичной сфере, направленной на обоснование выбора наиболее оптимальных и эффективных инструментов управления проектами. Для решения этой задачи был проведен анализ современного отечественного и зарубежного опытов решения публичных проблем в проектном формате. По результатам анализа установлены новые типы проектной деятельности и оценены перспективы их использования в отечественной практике проектного управления. На базе предложенной А. Чемерисом типологии проектов в публичной сфере предложено и обосновано ее усовершенствование. По источнику инициации проектной

деятельности в публичной сфере обнаружен новый тип проектов, иницируемых представителями местных общин в рамках бюджетов общественного участия. По сути деятельности в сфере пространственного развития обнаружен новый тип проектов и программ пространственного развития, который сочетает в себе признаки проектной деятельности в нескольких отраслях публичной сферы. По источнику финансирования проектной деятельности в публичной сфере был установлен новый тип инвестирования в форме краудфандинга. Полученная типология далее может быть использована как теоретическая основа для обоснования выбора эффективных и действенных методов управления соответствующими проектами и программами в публичной сфере.

Ключевые слова: управление проектами; типология проектов в публичной сфере; бюджет общественного участия; проекты пространственного развития; краудфандинг

Azarova Irina Borisovna

PhD (Eng.), Associate Professor of the Department of Project Management, orcid.org/0000-0002-9332-5124

Odessa Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Odessa

Vishnevskaya Violetta Mikhailovna

PhD (Eng.), Associate Professor, Department of Project Management, orcid.org/0000-0003-4729-7713

Odessa Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Odessa

Yatsenko Alexander Vladimirovich

PhD (Eng.), Associate Professor, Department of Project Management, orcid.org/0000-0002-9247-5972

Odessa Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Odessa

TYPOLOGY OF PROJECT ACTIVITY IN THE PUBLIC SPHERE

Abstract. The project approach has a long history of its use as a methodological basis for development. In the public sphere, the project management methodology allows us to analyze the problem field, determine promising development paths and relevant project goals, as well as ensure the goals achievement in conditions of limited resources and the changeable environment. However, in the current development stage of the public sphere in Ukraine, there are new examples of project activities that can be initiated, funded and carried out by completely new subjects, such as local communities members. This creates the need to review some of the methods and approaches in project management. Therefore, the aim of the paper is to discover new types of project activities with a corresponding expansion of the typology of projects and programs in the public sphere, aimed at justifying the choice of the most optimal and effective project management tools. To solve this problem, an analysis of modern domestic and foreign experience in solving public problems in a project format was carried out. Based on the results of the analysis, new types of project activities were established and the prospects for their use in the domestic project management practice were evaluated. Based on the A. Chemerys typology of projects in the public sphere, its improvement was proposed and justified. According to the initiation source of project activities in the public sphere, a new type of projects was discovered, which is initiated by representatives of local communities within the framework of public participation budgets. A new type of projects and programs in spatial development has been discovered by its essence that combines the features of project activities in several sectors of the public sphere. According to the source of financing project activities in the public sphere, a new type of investment was established in the form of crowdfunding. The resulting typology can be used later as a theoretical basis for substantiating the choice of effective and efficient methods for managing relevant projects and programs in the public sphere.

Keywords: project management; typology of projects in the public sphere; public participation budget; spatial development projects; crowdfunding

References

1. The European Commission. (2004). *Project Cycle Management: A Guide to Assistance Methods*, 171.
2. Project Management Institute. (2017). *A Guide to the Project Management Body of Knowledge*, 6 Ed. Chicago: Project Management Institute, 756.
3. Yaroshenko, F. A. (2010). *P2M. Guide for the management of innovative projects and programs of organizations*. Kyiv: Novy Druk, 160.
4. About the State Target Programs: the Law of Ukraine dated 18.03.2004 No. 1621-IV [Electronic source]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>
5. Chemerys, A. (2012). *Development and management of projects in the public sphere: the European dimension for Ukraine. Practical manual. Swiss-Ukrainian project "Support to Decentralization in Ukraine – DESPRO"*. Kyiv: Sofia-A LLC, 80.
6. Babova, I. K., Yatsenko, A. V. & Azarova, I. B. (2019). *Methods of project initiation. Computer-integrated technologies: education, science, production*, 34, 25 – 31.
7. Bezverkhniuk, T. M. (2015). *Scientific school "Project management in the public sphere": achievements and prospects. Actual problems of public administration*, 3 (special issue), 222 – 227.

8. Starchenko, G. V. (2017). *Proactive project management in the public sphere. Public administration: research and development*, 2, 84 – 91.
 9. Podolskaya, O. V. & Kralya, V. G. (2019). *The use of the project approach in the public sphere. Bulletin of Kharkiv National Technical University of Agriculture, Economic Sciences*, 200, 256–264.
 10. Sharov, Yu. P. & Bezugliy, D. G. (2016). *Typology of local government projects and its use for methodological support of project substantiation. Aspects of public administration*, 6/7, 95–102.
 11. Volchkova, I. V. (2013). *Theoretical and practical approaches to the study of urban agglomeration processes. Regional Economics: Theory and Practice*, 29, 42 – 49.
 12. Bolgan, V. (2018). *Budget of participation in the cities of Ukraine: regional section. [Electronic source]. Access mode: <https://gurt.org.ua/articles/42964/>*
 13. Azarova, I. B. (2019). *Basic factors and tools of regional development. Management of development of complex systems*, 37, 153 – 159.
 14. *About Alt Fin Lab [Electronic source]. – <http://altfinlab.org/about-us>*
 15. *The Benefits of Crowd Urbanism. [Electronic source]. – <https://newcities.org/the-big-picture-benefits-crowd-urbanism/>*
 16. *On Approval of Methodical Recommendations for the Formation and Implementation of Forecast and Program Documents of Socio-Economic Development of the United Territorial Community: Order of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing of Ukraine dated 30.03.2016 No. 75. [Electronic source]. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16>*
 17. Benna, Umar G. & Benna, Abubakar U. (2018). *Crowdfunding and Sustainable Urban Development in Emerging Economies. Hershey: IGI Global*, 343.
-

Посилання на публікацію

- APA Azarova, I. B., Vishnevskaya, V. M. & Yatsenko, O. V. (2020). *Typology of Project Activity in the Public Sphere. Management of Development of Complex Systems*, 43, 6 – 13; [dx.doi.org\10.32347/2412-9933.2020.43.6-13](https://doi.org/10.32347/2412-9933.2020.43.6-13).
- ДСТУ Азарова І. Б. Типологія проєктної діяльності в публічній сфері [Текст] / І. Б. Азарова, В. М. Вишневіська, О. В. Яценко // *Управління розвитком складних систем*. – 2020. – № 43. – С. 6 – 13; [dx.doi.org\10.32347/2412-9933.2020.43.6-13](https://doi.org/10.32347/2412-9933.2020.43.6-13).